

TELKINIAI

O'Leary's alinė bei Skerdyklų metalo dirbinių parduotuvė 2006 m.

Vieta, kur buvo „Swift Central Time Station“.

Pakeliui į rajoną „Už skerdyklų“.

Giedrius Subačius nuotraukos

Ekskursija po „Džiunglių“ vietas

Ekskursijas į Čikagos skerdyklų rajoną esu pradėjęs vesti seniai, dar 2006 metais, įkvėptas savo bičiulio prof. Randy Richards. Tiesą sakant, ekskursijos tikslas visada būna ne pačios skerdyklos, o Upton Sinclair romano „Džiunglės“ („The Jungle“) pėdsakai – žingsniuojame po buvusias skerdyklas ir po netoliese esantį gyvenamąjį rajoną „Už skerdyklų“ („Back of the Yards“).

Kaip tik balandžio 22 dieną ir išsirengėme į tokią ekskursiją. Anksčiau dalyvaudavo vien mano studentai – University of Illinois Čikagoje Lietuvių kultūros paskaitų klausytojai. Tačiau keletą pastarųjų metų prie ekskursijos vis dažniau prisijungia ir įvairių žmonių iš Lietuvos, iš Čikagos lietuvių bendruomenės ir kitų čikagiečių, besidominčių istorija. Pavyzdžiui, šiemet dalyvavo iš Lietuvos atvykusios stažuotojos Litanistikos tyrimo ir studijų centre ir Maironio lituanistinėje mokykloje Lemontė Rimantė Jaugaitė, Rūta Kupetytė, Živilė Gurauskienė, o iš bendruomenės – Rimantas Kunčas Žemaitaitis, Reda Montė, Rafaelė Šedytė, Jurgita Sedys. Prisijungė ir rašytoja Sandra Colbert, rašanti trumpus apsakymus iš rajono „Už skerdyklų“ istorijos (jos angliška knyga: „Chicago Bound“, McIver Publishing, Freeport, IL, 2015).

Sinclair 1904 metų rudenį 6–7 savaitėms buvo atvykęs tirti darbininkų išnaudojimo Čikagos skerdyklose. Per praėjusius nuo to laiko jau beveik 112 metų labai daug kas pasikeitė. Daugiausia įvairių pastatų išnyko pačioje buvusios skerdyklų teritorijoje. Tik plynė tūso toje vietoje, kur bent dalį laiko Sinclair buvo apsistojęs – „Transit House Hotel“ viešbutis sudegė praėjus aštuoneriems metams po Sinclair apsilankymo ir niekada nebuvo atstatytas (žr. 1912 m. atviruką). Pačios skerdyklos buvo uždarytos 1971 m., ir tada jų vietoje įrengtas Čikagos industrinis parkas, pristatyta naujų pastatų, daugiausia įstaigų, sandėlių, gamyklėlių. Taip pat nieko nebeliko rytinėje Halsted gatvės pusėje tarp Root ir 42 gatvių (Canaryville rajone), nors Sinclair tyrimo metu tai buvo klestinti vieta su daugybe krautuvių, restoranų, pircių. Dar 2006 m. darytoje nuotraukoje matyti du tos vietos pastatai su garsiosios O'Leary's alinės bei Skerdyklų metalo dirbinių parduotuvės („Sockyard's Hardware“) likučiais. Greta O'Leary's alinės turėjo būti Sinclair įsivaizduota bei romane aprašyta Šedvilo delikatesų krautuvė. Nėra ir „Swift Central Time Station“ pa-

stato, kur Sinclair herojus Jurgis Rudkus gavo pirmąjį savo darbą (žr. tos vietos nuotrauką).

Perėję skerdyklų gardų (*Pens*) ir gamyklų (*Packingtoun*) teritorijos pasiekėme rajoną „Už skerdyklų“. Bendras vaizdas ten daug panašesnis į tą, kurį matė Sinclair, išgriovimų ten daug mažiau, didelė dalis namų išlikusi dar iš Sinclair lankymosi laikų. Tačiau saliuono pastatas, kuriame vyko lietuvių vestuvių šventimas, taip gražiai aprašytas pirmajame „Džiunglių“ skyriuje, buvo nugriautas (1984 m. jis dar stovėjo) – aplankėme tik to saliuono vietą 4558 S. Paulina gatvėje. O West 46 gatvėje tebestovi namas (Nr. 1934), kuriame gyveno tikėtiniausia Sinclair stebėta jaunavedžių pora – Jonas Pet-

rošius ir Marijona Rimkaitė. Galų gale ekskursija baigėsi buvusiuose sąvartynuose, taip vaizdingai Sinclair aprašytuose. Aplankęs sąvartynus (norėjo juos nufotografuoti, bet vos už tai negavo su lazda nuo policininko), jis kaip tik netyčia ir užtiko lietuvių vestuves, buvo įsileistas, ir ten suprato, kaip planuojamą romaną turi rašyti, įkvėptas dar pačioje šventėje ėmęs mintyse kurti pirmąjį skyrių. Dabar sąvartynų vietoje stovi virtinės parduotuvių ir restoranų.

Kita ekskursija planuojama rugsėjo mėnesį.

Giedrius Subačius – University of Illinois Čikagoje PLB Litanistikos katedros vadovas.

Prie Skerdyklų vartų.